

Remissvar:

Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid (SOU 2022:61)

Internationella Engelska Skolan (IES) är den ledande friskoleorganisationen inom den svenska grundskolan och driver nio av de tio största fristående grundskolorna i landet. Läsåret 2022/23 går cirka 32.000 elever i våra skolor, 45 grundskolor och en gymnasieskola. Av dessa har vi 18 skolor som bedriver F-3 verksamhet med cirka 2000 elever inskrivna i fritidshemmet. I vår öppna fritidsverksamhet i åk 4-6, Junior Club, har vi omkring 1000 elever inskrivna. Tillsammans bidrar förskoleklass, skola, fritidshem och öppen fritidsverksamhet till våra elevers allsidiga utveckling och lärande. Grundare är Barbara Bergström, en svenskamerikanska som arbetade som lärare i en svensk kommunal skola fram till friskolereformen 1992. Hon sade då upp sig för att starta en skola efter sin övertygelse. Internationalisering, med engelska språket som nyckeln till världen, trygghet och ordning i skolan som arbetsmiljö så att lärare kan undervisa och elever lära samt höga akademiska förväntningar för alla elever, oavsett bakgrund, är de tre huvudsträvanden som präglat Internationella Engelska Skolan under 30 års verksamhet. Cirka 1300 av skolgruppens lärare är rekryterade från andra länder, såsom Kanada, USA, England, Australien och Sydafrika.

Yttrande

Internationella Engelska Skolan (IES) anser frågan om fritidshem är så pass central att vi väljer att inkomma med följande yttrande till utredningen Allmänt fritidshem och fler elevers tillgång till utveckling, lärande och en meningsfull fritid, SOU 2022:61. IES bedömer att den har stor påverkan på vår verksamhet som Sveriges största fristående huvudman inom grundskolan.

Internationella Engelska Skolan ställer sig positivt till förslaget om att rätten att delta i utbildning i fritidshem bör utökas till att omfatta fler elever. Samtidigt som ambitionen att utöka rätten till fritidshem är god, vill vi lyfta oro för både implementering samt praktiska konsekvenser för hur det ska skötas. Internationella Engelska Skolan vill särskilt lyfta fram några av förslagen i remissen. De kommenteras här nedan.

6.5 Förslag om avgiftsfritt allmänt fritidshem för elever i förskoleklass och årskurs 1–3

Ett fritidshem som är avgiftsfritt och ej villkorat av föräldrars sysselsättning innebär att fler elever, framför allt de som skulle gynnas allra mest av den undervisning fritidshemmet erbjuder, ges möjlighet att stimuleras i sin utveckling och sitt lärande och bidra till en meningsfull fritid. Det är lovvärt och viktigt.

8.4 Förslag om införandet av ändamålsenliga lokaler i skollagen

Detta förslaget innebär för huvudmannen ett möjligt utökat ansvar gällande tillhandahållande av ändamålsenliga lokaler. IES ställer sig tveksamma till förslaget *om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får utfärda föreskrifter om lokalernas ändamålsenlighet* på grund av otillräckligt genomtänkta lösningar för hur detta ska praktiskt genomföras.

Varje skola är unik och har olika förutsättningar, lokaler, personaltäthet och utbildningsnivå. Ändamålsenlig användning av en lokal kan således inte kopplas till generella riktlinjer utan bör istället vara ett beslut för varje individuell skola med elevernas heldagsperspektiv som utgångspunkt. Skola och fritids delar inte sällan helt eller delvis lokaler på skolor. Hur kan skola och fritids samverka på ett effektivt sätt kring de olika utbildningarnas innehåll, kvalitet och behov? Hur anpassas lokalerna bäst för att tillmötesgå elevers behov, intressen och erfarenheter? Hur organiseras förutsättningarna för samverkan i skolans ledning? Hur kan skolan ta höjd för båda verksamheters behov? Hur kan man i skolans ledningsgrupper inkludera fritidshemmet i det systematiska kvalitetsarbetet? IES ställer sig positivt till att stödmaterial som kan främja och utveckla miljön i existerande lokaler samt stärka det systematiska kvalitetsarbetet i fritidshemmet tas fram. Sammanfattningsvis så anser vi att ändamålsenliga lokaler självklart bör finnas, men att resonemanget kring bindande föreskrifter inte är genomtänkt.

9.1 Personal, utbildning och förutsättningar

Förslaget om en utökad rätt till allmänt fritidshem leder utan tvekan till fler elever även om exakta siffror är svårt att ge en prognos för. I en verksamhet som redan idag har en otillräcklig kompetensförsörjning är den bristande tillgång av utbildad personal den största utmaningen för en utökad rätt till ett allmänt fritidshem, något som även lyfts i tidigare utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34). Enligt utredningen kommer det att bli en utmaning att tillgodose rekryteringsbehovet om reformen om ett allmänt fritidshem införs 2025. För att stärka hela kompetensförsörjningskedjan när det gäller tillgång till utbildad personal i fritidshem behövs en praktisk diskussion om hur yrkets status systematiskt kan höjas. Detta är en fråga som kräver en strategisk långsiktig plan på nationell nivå. Utredningen påpekar exempelvis att flertalet av de som saknar utbildning för att arbeta i fritidshem stannar kvar länge på sina arbetsplatser. Hur kan vi möjliggöra utbildningsmöjligheter för denna personalgruppen på nationell nivå, utöver de få initiativ som finns idag?

IES ser positivt på att utredningen lyfter vikten av att tydliggöra roller och ansvar, preciseringen av ansvarsfördelningen mellan lärare och annan personal, samt behovet av kompetensutveckling för den viktiga personalen i våra fritidshem.

9.6.1 Fritidshemmets läroplan, del 4, bör ses över

IES ställer sig positivt till de intentioner att utvärdera läroplanens del 4 som finns i remissen. Tydligare ansvarsbeskrivningar underlättar kompetensförsörjningen. Vi välkomnar ett tydliggörande av lärarens ansvar och arbetslagets gemensamma ansvar.

9.6.2 Läroplanens del 1 och 2, bör ses över

IES ställer sig positivt till de intentioner att se över läroplanens del 1 och 2. Ett förtydligande av att begreppet lärare även avser lärare i fritidshem samt att med skola avses skola och fritidshem möjliggör en tydligare samverkansstruktur mellan skola och fritidshem. Vi välkomnar detta tydliggörande.

För Internationella Engelska Skolan, Täby 27 april 2023

Magdalena Bull
Primary Years

Anna Söreljus Nordenborg
VD Internationella Engelska Skolan